

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P8_TA(2015)0278

A Kongói Demokratikus Köztársaság, különös tekintettel két fogva tartott emberi jogi aktivista, Yves Makwambala és Fred Bauma esetére

Az Európai Parlament 2015. július 9-i állásfoglalása a Kongói Demokratikus Köztársaságról (KDK), különös tekintettel két fogva tartott emberi jogi aktivista, Yves Makwambala és Fred Bauma esetére (2015/2757(RSP))

Az Európai Parlament,

- Tekintettel a Kongói Demokratikus Köztársaságról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen 2013. szeptember 12-i állásfoglalására¹, valamint az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlés állásfoglalására,
- tekintettel az Európai Külügyi Szolgálat szóvivője által a Kongói Demokratikus Köztársaságban fennálló helyzetről tett nyilatkozatokra, és különösen 2015. január 21-i nyilatkozatára,
- tekintettel a Kongói Demokratikus Köztársaságban járt EU-küldöttség által az országban tapasztalható emberi jogi helyzetről tett nyilatkozatokra, különösen a 2015. február 11-i nyilatkozatra,
- tekintettel a Tanács által 2015. június 22-én elfogadott, az emberi jogok helyzetéről és a demokráciáról szóló uniós éves jelentésre,
- tekintettel a Tanácsnak a Kongói Demokratikus Köztársaságról szóló, 2015. január 19-i következtetéseire,
- tekintettel a Nagy tavak-régióval foglalkozó nemzetközi küldöttek által a KDK-ban tapasztalható helyzetről 2015. január 22-én tett nyilatkozatra,
- tekintettel az Afrikai Unió (AU) emberi jogi aktivistákkal foglalkozó különelődójának és az AU afrikai börtönökkel és börtönviszonyokkal foglalkozó különelődójának a KDK választási törvényének módosításával kapcsolatos események után kialakult emberi jogi helyzetről 2015. február 12-én kiadott közös sajtóközleményére,

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0388.

- tekintettel a 2000 júniusában aláírt cotonoui partnerségi megállapodásra,
 - tekintettel az emberi jogi jogvédőkről szóló uniós iránymutatásokra, valamint az online és offline véleménynyilvánítás szabadságáról szóló uniós emberi jogi iránymutatásokra,
 - tekintettel az 1948. évi Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára és az 1966. évi Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára,
 - tekintettel az Emberek és Népek Jogainak Afrikai Chartájára, amelyet a Kongói Demokratikus Köztársaság 1982-ben ratifikált,
 - tekintettel a Kongói Demokratikus Köztársaság alkotmányára, különösen annak 22., 23., 24. és 25. cikkére,
 - tekintettel a „Szabadságot a Filimbi aktivistáinak” (Free Filimbi Activists) felhívásra, amelyet 2015. június 15-én tett közzé több mint 200 emberi jogi csoport,
 - tekintettel eljárási szabályzata 135. cikkének (5) bekezdésére és 123. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel 2015. január 19. és 21. között országos tiltakozások törtek ki a választási törvény tervezete miatt, amely lehetővé tette volna – az alkotmányos rendelkezések semmibe vételével – az elnöki megbízatás meghosszabbítását, valamint elrendelte volna egy potenciálisan igen hosszú ideig tartó népszámlálás végrehajtását még az országos választások lefolytatása előtt;
- B. mivel a hatóságok szerint a tiltakozó megmozdulások során 27 ember vesztette életét, míg más források 42 emberről tudnak, 350 embert pedig letartóztattak, és közülük néhányan még most is – tárgyalás nélkül – börtönben vannak vagy erőszak folytán eltűntek;
- C. mivel a 2015. januári tiltakozások idején a kormány lekapcsolta az internetet és a mobiltelefonos üzenetküldő szolgáltatásokat;
- D. mivel végül a parlament által elfogadott választási törvénybe nem került be a kifogásolt rendelkezés;
- E. mivel alighogy elkezdődtek a tiltakozások, a hatóságok lecsaptak az emberi jogi aktivistákra és azokra az ellenzéki politikusokra, akik békésen tüntettek a rendelkezés ellen, és közülük Christopher Ngoyi, Jean-Claude Muyambo, Vano Kiboko és Cyrille Dowe még mindig letartóztatásban vannak, a jelek szerint politikai okokból;
- F. mivel 2015. március 15-én a KDK nemzeti hírszerző ügynöksége (az ANR) a demokráciáért síkra szálló ifjúsági mozgalom, a Filimbi indulása idején több mint 30 embert minden vád nélkül letartóztatott és fogva tartott, köztük külföldi résztvevőket és hazai aktivistákat, zenészeket, üzletembereket és újságírókat;
- G. mivel az aktivisták és a támogatók többségét elengedték, a külföldieket kiutasították az országból, ellenben Yves Makwambala és Fred Bauma továbbra is a kinshasai Makala börtön foglyai, az ellenük emelt vádak szerint a nép és a tulajdon elleni

támadás céljából való szövetkezésben vettek részt, összeesküvést szöttek az államfő ellen, valamint kísérletet tettek az „alkotmányos rendszer” megdöntésére vagy megváltoztatására, illetve az embereket arra próbálták rávenni, hogy fogjanak fegyvert az államhatalom ellen; mivel a hatóságok Fred Baumát a béke megbontásával is vádolják, Yves Makwambalát pedig azzal, hogy nyilvánosan sértegette az államfőt, miközben a véleménynyilvánításhoz, a békés gyülekezéshez és az egyesüléshez való jogukat gyakorolták;

- H. mivel a Filimbi mint platform azért jött létre, hogy a kongói ifjúságot állampolgári kötelességeinek békés és felelősségteljes teljesítésére ösztönözze;
- I. mivel a KDK keleti részében fekvő Gomában 2015. március és április folyamán a hatóságok letartóztatták, majd utóbb szabadon bocsátották a LUCHA ifjúsági mozgalom legkevesebb 15 aktivistáját, akik békésen tüntettek Kinshasában fogva tartott társaik szabadon engedése érdekében; mivel ezen aktivisták közül négyet az állami hatóságokkal szembeni engedetlenségre való felbujtás vádjára fenyeget;
- J. mivel 2015. március 27-én a KDK Nemzetgyűlése parlamenti vizsgálóbizottságot hozott létre azzal a céllal, hogy az információkat gyűjtsön össze a letartóztatásokról, és ezeket jelentésbe foglalja; mivel a küldetés azzal a következtetéssel zárult, hogy nincs arra bizonyíték, miszerint a Filimbi vezetői és résztvevői bármiféle terrorista vagy más erőszakos bűncselekmény részesei lennének vagy ilyenek tervezésében részt vettek volna, és azonnali szabadon bocsátásuk érdekében politikai megoldást sürgetett;
- K. mivel 2015. június 15-én 14 nemzetközi szervezet és 220 KDK-beli emberi jogi szervezet felszólított a két aktivista azonnali és feltétel nélküli szabadon bocsátására;
- L. mivel mindezzel összefüggésben a Kinshasa központi részétől körülbelül 80 km-re fekvő Malukuban egy valószínűleg 421 holttestet rejtő tömegsírra bukkantak;
- M. mivel az igazságügyminiszter nemrég elismerte, hogy a KDK igazságszolgáltatása számos problémával küzd, felsorolva a kliensrendszert, a befolyással való visszaélést, az üzérkedést, a korrupciót, a büntetlenséget és a bírósági ítéletek pártosságát;
- N. mivel a sajtó szabadságát újságírók elleni fenyegetések és támadások gátolják, és számos médium működését törvénytelen eszközökkel beszüntették vagy cenzúrázzák;
- O. mivel a következő országos választásokat a tervek szerint 2016 novemberében tartják, ám megszervezésük és finanszírozásuk menete igencsak kétséges;
- P. mivel a KDK civil társadalma fontos szerepet játszott a 2003-as politikai átmenettel összefüggésben, a 2006. és a 2011. évi választásokban, a bányászati szerződések felülvizsgálatában, a KDK-nak a nyersanyag-kitermelő iparágak átláthatóságára irányuló kezdeményezéséből történő ideiglenes kizárásában, valamint a 2013. évi választási törvény és a szexuális erőszak elleni jogszabályok megalkotásában;
- Q. mivel a kormány a civil társadalom szerepvállalására úgy reagál, hogy megpróbálja az aktivistákat és az érdekképviseleti szervezeteket aláásásuk érdekében politikai ellenzékként kezelni;

- R. mivel 2014 júniusában az EU által kiküldött választási nyomon követési misszió rámutatott arra, hogy szükség van a választói névjegyzék aktualizálására, a jelöltek közötti tisztességes verseny feltételeinek megerősítésére, továbbá a szabadságjogokra vonatkozó védelem, a választási vitarendezési rendszer és a büntetlenség elleni küzdelem megerősítésére;
- S. mivel a KDK 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó – a 11. Európai Fejlesztési Alapból 620 millió euró összegű finanszírozásban részesülő – nemzeti indikatív programja előtérbe helyezi a kormányzás és a jogállamiság megerősítését, beleértve az igazságszolgáltatás, a rendőrség és a hadsereg megreformálását;
1. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 2015. januári tiltakozások idején többen életüket veszítették és hogy sor került az erőszak önkényes alkalmazására és letartóztatásokra a tüntetőkkel szemben, valamint az aktivisták és a politikai ellenzék elnyomására, különösen a Filimbi 2015. márciusi indulása alkalmával;
 2. felszólítja a KDK hatóságait, hogy azonnal és feltételek nélkül bocsássák szabadon Yves Makwambalát és Fred Baumát, valamint ejtsék az ellenük és más Filimbi-vezetők, illetve bármely más aktivista, a lelkiismereti okból fogva tartott személyek és az önkényesen letartóztatott politikai ellenzékiek ellen felhozott összes vádat, akiket csak politikai nézeteik vagy békés tevékenységekben való részvételük miatt tartanak fogva;
 3. támogatja a KDK Nemzetgyűlésének felhívásait, miszerint olyan gyors politikai megoldást kell találni, amely lehetővé teszi a Filimbi és más civil társadalmi szervezetek tagjai számára, hogy a véleménynyilvánítás és az egyesülés szabadságával anélkül élhessenek, hogy üldöztetéstől vagy zaklatástól kellene tartaniuk;
 4. sürgeti a hatóságokat annak biztosítására, hogy a fogvatartottakkal szemben eddig sem és jelenleg sem alkalmazzák a kínzás vagy a rossz bánásmód semmilyen formáját, valamint garantálják számukra a teljes körű védelmet és a hozzátartozókkal és az ügyvédekkel való kapcsolattartás lehetőségét;
 5. véleménye szerint az, hogy az ANR több mint 48 órán át vádemelés nélkül tartotta fogva a letartóztatottakat, megtagadva tőlük a jogi segítségnyújtáshoz való hozzáférést, illetve anélkül, hogy az illetékes igazságügyi hatóság elé állították volna őket, ezzel megvalósult a KDK alkotmánya által garantált jogok nyilvánvaló megsértése;
 6. kéri, hogy a KDK kormánya – nemzetközi partnereivel közösen – indítson teljes körű, alapos és átlátható vizsgálatot a 2015. januári és márciusi események kérdésében, célul tűzve ki valamennyi jogellenes cselekmény vagy a szabadságjogokat ért sérelem feltárását; ragaszkodik ahhoz, hogy az összes olyan tisztviselőt, akit a nemzeti és nemzetközi szövegekben garantált jogok vagy szabadságok megsértésével gyanúsítanak, állítsanak bíróság elé;
 7. mély aggodalmát fejezi ki a véleménynyilvánítás, az egyesülés és a békés gyülekezés szabadságának korlátozására irányuló folyamatos kísérletek, illetve amiatt, hogy a hatóságok egyre fokozottabb mértékben sértik meg e szabadságokat, tekintettel arra, hogy a megfelelő politikai környezet elengedhetetlen ahhoz, hogy a választási ciklus a következő évben sikerrel záruljon a KDK-ban;

8. különösen sajnálja, hogy ezek a jogsértések kifejezetten az ellenzéki vezetők és az ifjúsági mozgalmak ellen irányulnak;
9. felhívja a KDK hatóságait – különös tekintettel a választási időszakra – a fent említett szabadságok fennállásának azonnali és feltétel nélküli biztosítására, a KDK alkotmányának és a nemzetközi emberi jogi jogszabályoknak megfelelően;
10. emlékeztet arra, hogy a politikai sokféleség és az ellenzék, a nyílt és békés politikai vita, valamint a véleménynyilvánítás, a békés gyülekezés, az egyesülés és a tájékozódás alkotmányban garantált szabadsága a hiteles, inkluzív, békés és időben lezajló demokratikus választások elengedhetetlen feltétele; hangsúlyozza, hogy ezek a biztosítékok különösen fontosak a nagy mértékben instabil Nagy tavak-régióban, és összefüggenek az addisz-abebai béke-, biztonsági és együttműködési megállapodás sikeres végrehajtásával is; támogatja a Nagy Tavak-régióban működő nemzetközi küldöttek ez irányú erőfeszítéseit;
11. ösztönzi a KDK parlamentjét, szenátusát és elnökét, Joseph Kabilát, hogy hajtsanak végre minden szükséges intézkedést a demokrácia megerősítése és annak biztosítása érdekében, hogy az ország irányításában az összes politikai erő, a civil társadalom és a KDK népének akaratát kifejező demokráciapárti mozgalmak ténylegesen, alkotmányos és jogi szabályok alapján, valamint szabad és tisztességes választások útján részt vehessenek;
12. ösztönzi a Filimbihez hasonló platformok létrejöttét, amelyek lehetővé teszik, hogy a demokráciapárti erők hallathassák hangjukat, és elősegítik a fiatalok részvételét abban a választási folyamatban, amelyből méltánytalanul kizárták őket;
13. emlékeztet a KDK által a Cotonoui Megállapodás keretében tett azon kötelezettségvállalására, hogy tiszteletben tartja a demokráciát, a jogállamiságot és az emberi jogi alapelveket, köztük a véleménynyilvánítás szabadságát, a média szabadságát, a jó kormányzást és a politikusi tisztségek átláthatóságát; sürgeti a KDK kormányát, hogy a Cotonoui Megállapodás 11. cikkének b) bekezdésével, 96. és 97. cikkével összhangban szerezzen érvényt e rendelkezéseknek, ennek hiányában pedig arra kéri a Bizottságot, hogy a Cotonoui Megállapodás 8., 9. és 96. cikke alapján indítsa meg a vonatkozó eljárást;
14. ragaszkodik ahhoz, hogy a KDK-beli választási folyamathoz nyújtandó további uniós támogatás természetét és összegét tegyék függővé a 2011. évi uniós választási megfigyelő misszió és a 2011. évi nyomon követési misszió ajánlásainak végrehajtása terén elért eredményektől, a választási naptár tiszteletben tartásától és a hiteles költségvetéstől;
15. sürgeti az Unió küldöttségét, hogy kövesse nyomon a fejleményeket, és minden rendelkezésére álló megfelelő eszközt – többek között a demokrácia és az emberi jogok európai eszközét – használja fel az emberi jogi jogvédők és a demokráciapárti mozgalmak támogatására;
16. sürgeti a KDK igazságügyi hatóságait, hogy bizonyítsák függetlenségüket a tekintetben, hogy nem válnak semmiféle politikai eszközzé, és gondoskodjanak a jogi eszközök által elismert jogok védelméről, például az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés vagy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében;

17. sürgeti a KDK hatóságait, hogy hagyjanak fel a Kinshasa mellett feltárt tömegsír jelentőségének minimalizálásával, és támogatja az EU és az ENSZ sürgős, átlátható és megbízható vizsgálatra irányuló felhívását, az eltűnt személyek családjának megnyugtató és a felmerült különféle vádak hiteltelenítése érdekében;
18. elítéli a média jogellenes és visszaélészerű cenzúráját, valamint a távközlési szolgáltatások ideiglenes leállítását;
19. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Afrikai Uniónak, a Nagy tavak-régió országai kormányainak, a Kongói Demokratikus Köztársaság elnökének, miniszterelnökének és parlamentjének, az ENSZ főtitkárának, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának és az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlésnek.